

METEOROLOGIJA TIJELA

NADA TOPIĆ

SADRŽAJ

GRADACIJA	1
<i>mršavim</i>	2
<i>vrijeme je takvo</i>	3
<i>i onda krene ispočetka</i>	4
<i>dogodi se dok spavam</i>	5
<i>treba mi metafora</i>	6
<i>sve je u jednom</i>	7
<i>danju umjesto leda popuca tijelo</i>	8
TIJELO	9
<i>tijelo je prostor u kojem povremeno živim</i>	10
<i>napustim li ga</i>	11
<i>tijelo živi bez mene</i>	12
<i>u tijelu boravim radi odmora</i>	13
<i>tijelo ponekad ode</i>	14
<i>jednom mjesečno tijelo krvari</i>	15
<i>tijelo ima geografsku širinu</i>	16
<i>tijelo je poslušno</i>	17
<i>tijelo je svemir</i>	18

<i>tijelo je dobilo bore</i>	19
<i>zimi tijelo propupa ozeblinama</i>	20
<i>kad ga ostavim</i>	21
<i>tijelo je topla nakupina tkiva</i>	22
<i>tijelo pamti</i>	23
<i>tijelo je vertikalna</i>	24
<i>u vodi tijelo izgubi težinu</i>	25
<i>tijelo ima ograničen rok trajanja</i>	26
<i>kad je sunčano</i>	27
<i>tijelo ima sobnu temperaturu</i>	28
<i>tijelo je prostor bez rubova</i>	29
<i>ljeti se tijelo umota u žalo</i>	30
<i>tijelo je uglavnom neodređenog oblika</i>	31
<i>tijelo je jedna polovina svega što poznajem</i>	32
<i>kad zamijenimo uloge</i>	33
<i>jednom kad se oslobodi gravitacije</i>	34
<i>tijelo ima skrivena odmorišta</i>	35
<i>tijelo je sagrađeno po svojoj mjeri</i>	36
<i>tijelo ponekad pristane uz mene</i>	37
<i>tijelo je agregatno stanje</i>	38
<i>tijelo je zauvijek jednina</i>	39

<i>tijelo je kalup bez proporcija</i>	40
<i>tijelo je kuća</i>	41
<i>tijelo ne zna što sanjam</i>	42
<i>tijelo je poput ekrana</i>	43
TOPOLOGIJA - PRIMJERI	44
Primjer 1	45
Primjer 2	46
Primjer 3	47
Primjer 4	48
Primjer 5	49
SIMETRIJA SAMOĆE	50
<i>u snijegu se vide nevidljive stvari</i>	51
<i>samoća prvo zahvati donje dijelove tijela</i>	52
<i>zimi tijelom vlada ravnodušna jednakost</i>	53
<i>vrijeme ispod nule ima svoja pravila</i>	54
<i>samoća su zbrojene praznine</i>	55
<i>noću od samoće zacakle desni</i>	56
<i>samoća stanuje u trbuhu</i>	57
<i>samoća je položaj tijela</i>	58

<i>samoća raste zimi</i>	59
<i>samoća je način oduzimanja</i>	60
O autorici	61
Impresum	62

GRADACIJA

*

mršavim
(tako život djeluje na mene)
i prostor koji zauzimam
udobna je praznina
između duha i tijela
između crvenog lakiranog nokta, osjetljive kože
i nečeg čega nema
(pa i ne spominjem)
još malo
i smanjit ću se na veličinu piksela
mikro, nano ili nešto još manje (ako ima)
po mogućnosti proporcionalno
gradirat ću
do nigdje i ništa
i svjesno nestati
s površine svijeta
radi uštede, osobnog mira,
metafizike ili ravnoteže

*

vrijeme je takvo
da od bezbrojnih kubika vlage
nabubri tijelo
i od toga mi se plače
neprestano
zrak je sklizak i uzimam ga oprezno
u plitkim intervalima
kao aperitiv ili lijek koji ne ozdravlja
trebala bih prestati
i složiti ruke uz bedra
(osamljena
i nepripremljena na dodir)
trebala bih se komprimirati
i čekati da prođe

*

i onda krene ispočetka
mekano kao bacanje u snijeg
kao disanje i lagani pad u prazno
krajolik je narušen tolikom samoćom
što isparava iz ljudi
i lijepi se za drveće, za kuće, za automobile
tišina inja se ne može izgovoriti
ni dokazati
vrijeme se ne može izgubiti
jer je sada
u srcu i u grlu
na toplom i sigurnom
leži kao velika crvena riječ

*

dogodi se dok spavam
da je tišina mekanija od sna
i da udišem bijelo sa zidova i stropa
naizmjenice
da pod tijelom čuvam toplinu
za nekog drugog
i da su mi prsti hladni
od samoće
da nemam ni jednu misao
koja bi me spasila
od sebe
i ni jednu riječ koja bi me pridržala
da se ne raspem
u nekoliko glavnih organa
ili sasvim

*

treba mi metafora
da bih rekla sve ono
što ne kažem ovako
i riječ
koja nema samo jedan smisao
već mnoge
i koja je dovoljno snažna
da me raznese
treba mi jezik
širok i čist kao vjetar
da se njime ogradim
kad se u tijelo sklonim

*

sve je u jednom
koje se ne zove
ni jednim
a bijelo je i meko
i pršti poput snijega
kad se spusti s planine na kojoj sjedi
dodirnuti mu vrh
znači znati slušati kamenje
i vjerovati stablima kad se ne boje
obaranja
dozvati ga znači ispružiti tijelo
ugasiti oči
i mirno gledati u svoj mrak

*

danju umjesto leda popuca tijelo
i koža procvjeta ljubičastim kapilarama
ravnomjerno
nježnost osunčanog reljefa boli
i treba se kretati oprezno
kao u muzeju
(udaljenošću se zaštititi od dodira)
ako se razbije
crvena voda će se izliti
iz krvotoka
i smočiti nam noge
ako se ipak razbije
na njegovom mjestu
narast će stablo
jednako osamljeno i visoko

TIJELO

*

tijelo je prostor u kojem povremeno živim
promjenjivih dimenzija
zatrpavam ga stvarima
na koje poslije zaboravim
kad nestane mjesta
tijelo mi posudi svoje ruke
i bacamo ih zajedno kroz prozor
kad poželim otići
posudi mi noge
i strpljivo me čeka
upaljenih očiju da se ne bojim
da nas utješim
ponekad ga zagrlim
njegovim rukama
i kažem mu
tijelo moje

*

napustim li ga
tijelo zauzme novi položaj
(blago polegnut i ispuhan)
pripremi se na prazninu
u kojoj ga ostavljam
kad se ponovo ušuljam
u njegovu šupljinu
uspravi dlaku
i podigne uši začuđeno
okrene se na leđa
i ponudi mi trbuh
da ga češkam
glasno predući

*

tijelo živi bez mene
i njegova utroba pulsira
brzim otkucajima
kreće se samo od sebe
odupirući se čvrsto nogama
otima prostor drugima
tijelo se ne zabrinjava
i njegov život je jednostavan
kad je gladno
nahrani se
kad je umorno
legne
i pokrije se kapcima

*

u tijelu boravim radi odmora
okrenem ga na bok da mi ne smeta
i zatvorim se prstima
ono me ne dira
kroz otvore povremeno ispusti zrak
koji mu ne treba
i provjeri smjer kolanja tekućina
okrenuto leđima
ništa ne zahtijeva
i u sebi mirno brine
o nama
o stvaranju optimalnih uvjeta
iznutra i izvana

*

tijelo ponekad ode
i nema ga dani
kad se vrati
s tragovima ptica na leđima
i ogrebotinama
šutke mu operem stopala
i pljuvačkom namažem koljena
ono se prepusti
dodirima
i skrušeno me promatra
iz prikrajka
poput prekorenog djeteta

*

jednom mjesečno tijelo krvari
i skriva se po sobama
ja pratim mrlje koje ostavlja
na pločicama i plahtama
i odbačene kuglice pamuka
kad ga pronađem
otključa se
mirno i blijedo izađe
i začuđeno gleda u mene
kao u mjesec

*

tijelo ima geografsku širinu
koja se mjeri dlanovima
njegova leđa u obliku
kontinenta
stanište su nevidljivih životinja
koje se noću dozivaju
tihim urlicima
reljef mu je mjestimično neprohodan
i obrastao lišajevima
kad se izgubi
orijentira se pomoću stopala
i strane svijeta zamijeni
udovima
(među njegovim nožnim prstima
službeno žive pingvini
s Antarktika)

*

tijelo je poslušno
i u plastičnim posudama
napunjenim vodom
mirno otapa pete
prije struganja
kad je bolesno
liječi se travama
koje mu rastu pod pazusima
(u busenima)
kad je zdravo
namaže se mlijekom
po vratu i ramenima
i ne izlazi od 11 do 5
zbog sunčeva zračenja

*

tijelo je svemir
s organima umjesto planeta
u njegovom sustavu
meškolje se nepoznate maglice
i oko srca
eliptično kruže sateliti
tijelo se vrti oko osi
koju je izmislilo samo
i njegova orbita je hiperbola
jednom će se ugasiti
i pasti lagano na zemlju
kao meteor

*

tijelo je dobilo bore
u obliku zareza
oko očiju i usana
tanke ožiljke
od melankolije i smijanja
po kojima se razlikuje
među drugim tijelima
klima na njegovom licu
sad je kontinentalna
s blagim ljetima
i ostrim zimama
tijelo nesumnjivo boluje
od nekih godina

*

zimi tijelo propupa ozeblinama
prvo prsti, bradavice pa stopala
da bi se zagrijalo
lagano podrhtava
i njegova pažnja oscilira
od bijelog horizonta
do inja na trepavicama
kad mu pomodri koža
usuka se
i zatvori pore
da zaustavi isparavanja
ono što mu iz usta bježi
u pravilnim razmacima
pretvara se u kristal
koji se ako je šesterokut
još zove pahulja

*

kad ga ostavim
tijelo me ignorira
okrene glavu (od smjera kretanja)
zviždi i bavi se biološkim procesima
(to je kao podsvjesno i ozbiljno
i bolje da ga ne prekidam)
izvana se zapusti
i obraste dlakama
u znak revolta
ako mu ne poklanjam
dovoljno pažnje
tijelo se ponaša
kao muškarac

*

tijelo je topla nakupina tkiva
srednjeg roda
i njegova mekoća fascinira
iako o tome anatomija
ne govori ništa
punjeno je perjem
sigurna sam
(kao jastuk)
kad se naslonim
utonem
i slušam kako leti

*

tijelo pamti
i ono što ne izgovaram
ostaje u njemu čudesno okamenjeno
kao fosil
kad se mijenja vrijeme
pati od glavobolja,
bolova u zglobovima
i drugih poremećaja
koji nastaju od viška nečega
zbog svega što taloži u kostima
tijelom bi se trebala baviti paleontologija

*

tijelo je vertikala
u koordinatnom sustavu
prostora koji se kreće
kad mirujem
osamljeno strši
među stvarima
i osjeća se relativno
kad sjedim
dobije oblik
čiji se opseg ne može izraziti
mjernim jedinicama
koje poznajemo
posudim li mu treću dimenziju
rastegne se u beskonačno
pa se smije
u svim smjerovima

*

u vodi tijelo izgubi težinu
i pluta horizontalno
ispruženo nalikuje libeli
ili nekoj drugoj spravi
kojom se ispituje ravnina
zato ne tone
ni kad otvori usta
da se napuni
u vodi se tijelo polarizira
raširi ruke i noge
i zaboravi što je
tako se odmara
sve dok se ne smežura
i pomodri

*

tijelo ima ograničen rok trajanja
otisnut na zapešćima
dodirnem li ga jagodicama
nad nama se podigne prašina
lagana i jestiva
ako je dovoljno brzo polizemo
postane vunica
ružičasta šećerna vunica
što se topi u ustima

*

kad je sunčano
tijelo baca sjenu
pod stopala
i koristi je umjesto kompasa
ako je raspoloženo
nadjene joj ime
i natakne povodac
za šetnju
ako nije
ostavi je za leđima
i pretvara se da je nema

*

tijelo ima sobnu temperaturu
koju zimi održava kretanjem
a ljeti mirovanjem
za drugih godišnjih doba
pretvori se u biljku
i preživljava osmozom

*

tijelo je prostor bez rubova
u kojem se i bez disanja
ospu samoće
umjesto krvnih zrnaca
kroz njega teku makovi
jednake boje
i pod srcem se gnijezde ptice
koje su ostale
u proljeće
ili kad zatvorim oči
sve je crveno

*

ljeti se tijelo umota u žalo
i na leđa uprti sunce
pa ga nosi dok ne padne za brdo
okrvavljeno
ako ga pronađem
prije nego se iz njega izlije more
zahvalno me poljubi
vlažnom modrinom
ako ga dodirnem
prije nego se ohladi
svako zrnce pijeska
na koži
postane koralj

*

tijelo je uglavnom neodređenog oblika
prepoznajem ga po tvrdoći zubiju
rasporedu kostiju
i mekoći dlanova
u njegovoj hiromantiji
linija srca uvijek je duža i ravnija
od linije života
ipak
na koži još nisam pronašla mjesto
na koje bi se mogla upisati sudbina
ni moja ni njegova

*

tijelo je jedna polovina svega što poznajem
njegova zakrivljenost je obilaznica
kojom prolaze oni koji nemaju težinu
i koji ne ostavljaju tragove
(kao djeca kad se izgube u igri)
njegovo nedovršeno lice caklina je čežnje
o kojoj od sada pa zauvijek
ne progovaram

*

kad zamijenimo uloge
od tijela dobijem stražarske oči
i uspravan stav
i svijet postane mjesto
koje treba preživjeti
disanjem, plutanjem ili kako god znaš
na dozvoljenoj visini
(a to je uvijek iznad struka)
moguće je i udarati
ako su ti šake od pluta
i ako se uzdaš u protivnika
svaki ishod jednako je častan

*

jednom kad se oslobodi gravitacije
tijelo će odahnuti
i odmoriti se od bivanja
ljubazno kao i uvijek
zamolit će me da odem
i u miru se rasprsnuti
u komadiće ničega
ono što ostane
spremit ću u bocu
i pohraniti na sigurno
kao raritet, dragocjenost
ili neoborivi dokaz postojanja

*

tijelo ima skrivena odmorišta
pod laktovima
i u sjenama trepavica
u njegovim šarenicama
stanuju zebe i druge malene ptice
bez imena
kad se premjeste
na jagodice prstiju
(ili druga mekana i osunčana mjesta)
rašire svoja krila
i pretvaraju se da lete
u toplo i u nepoznato

*

tijelo je sagrađeno po svojoj mjeri
različito od svega
mješavina je svjetla i vode
u nepoznatom omjeru
na njegovoj glatkoj površini
drijemaju brodovi
bijeli od paučine
i ribe tiho predu
dodirujući se repovima
u određene dane
spontano treperi i osvaja
pjeni se, plavi
i sve tako
(dok se ne zaljubi
ili umori)
gledam ga

*

tijelo ponekad pristane uz mene
kao improvizirana splav
i čeka da od svega uzmem po dvoje
(oči, uši i sandale)
takav je dogovor
samo nužne i lagane stvari
more je pored
i srećom mu ne smetaju metafore
kao na primjer
nakon što se snažno odgurnemo
i napnemo kožu
lako ćemo odrediti smjer
suprotan vjetru
i svemu ostalom

*

tijelo je agregatno stanje
na koje se treba naviknuti
prije ili kasnije
utopiti se u zgusnutoj tišini tkiva
i simetrično se podijeliti
na razumne dijelove svega

*

tijelo je zauvijek jednina
i kad se pojavljuje u mnoštvu
u različitim dimenzijama
ima oblik koji treba zapamtiti
i zamotati pod pazuh
jer trebat će nam jednom
njegov nemar
za mišljenje, za savjest ili stav
i njegova bezrazložna potreba
da bude tijelo
usprkos svemu

*

tijelo je kalup bez proporcija
i to me tješi ponekad
zbog njega je moguće biti malen
kao slovo
(a da ne izgubiš značenje)
ili velik kao svijet
(a da staneš u oko)
moguće je još:
biti nevidljiv
bezbržan
obrubljen šutnjom
melankoličan
i povremeno se razumjeti
sa svim drugim stvarima

*

tijelo je kuća
od mesa i vode
vlažno mjesto za adaptaciju
uskih otvora
i nestabilnih temelja
usprkos maloj kvadraturi
i sobama punim propuha
jedino je sigurno sklonište
za života

*

tijelo ne zna što sanjam
ni koliko traje zima
ne zanimaju ga stvari
koje se ne vide prostim okom
i koje ne može dodirnuti
ili progutati
zato uglavnom šutimo
(ono spontano
ja namjerno)
jer o svemu drugom
bilo bi suvišno
i meni i njemu

*

tijelo je poput ekrana
prazno i otporno
na zbivanja
ne smetaju mu prekidi signala
pomaci u stranu
ni iznenadni padovi napona
kad ga uključim zadovoljno treperi
šarenim slikama
kad ga ugasim
potamni i čeka
dnevnu količinu elektriciteta
koja mu pripada

TOPOLOGIJA - PRIMJERI

PRIMJER 1

noću se prostori izjednače i spoje
u malu sobu stane
jednaka količina mraka
kao u veliku
u tijelo
onoliko praznine
koliko može podnijeti
bez oslonca

PRIMJER 2

u teoriji
stupanj zakrivljenosti prostora
ovisi o masi tijela
u pjesmi
tijelo klizi
iz jednog prostora u drugi
i savija se
bez težine
prema potrebi
ako želi
utisne se u vrijeme
i zaspe
(pokriveno ožiljcima)

PRIMJER 3

u tijelu nema skrivenog
prostora
koža se rasteže
u smjeru disanja
i praznina je mekana
kad ga dotakneš
usnama
tijelo se uvijek
r a
si
p
a

PRIMJER 4

tijelo se kreće jednoliko
ili ubrzava
jezikom okreće riječi
bez značenja
i namjera
tako održava
svoj položaj u prostoru
(njegova povremena odsutnost
rezultat je sretnog slučaja)

PRIMJER 5

ako je svaki prostor određen
nekim dimenzijama
ono što je omeđeno tijelom
nova je kategorija
bez imena

SIMETRIJA SAMOĆE

*

u snijegu se vide nevidljive stvari
simetrija pahulje
nad okomicom neba
privid rasipanja
i uzmicanja tijela
(samoća se može dotaknuti
vrškom tjemena
a udaljenost
izmjeriti u dasima)
ako se bolje pogleda
u bjelini nema ničega
što bi se moglo oduzeti
ili podijeliti
sve se otapa i kaplje
samo od sebe

*

samoća prvo zahvati donje dijelove tijela
stopala, zdjelicu, bedra
(sve što je prazno i ostavljeno
po rubovima svijeta)
ako u leđima osjetim
njeno osvajačko pucketanje
prije nego se ugnijezdi u plućima
uhvatim je za kožu i ne puštam
dok se ne otopi
škripeći i lomeći se
kao led pod zubima

*

zimi tijelom vlada ravnodušna jednakost
i pustoš dlanova
i koža se mora štititi sama
od svjetala i pogleda
(slojevima mirovanja u pregibima)
samoća nema koordinate
da bi se ucrtala pod lopaticama
niti je ljubav mogućnost
koja bi opstala
(pod jezikom uvijek prezime
samo male i nevidljive stvari)

*

vrijeme ispod nule ima svoja pravila
upisana pod korom drveta
i u isprekidanim linijama dlanova
kad ih protrljam
osamljenost dobije oblik
zaleđenih pahulja
i prosipa se po nogama
kao ledena prašina
ako to radim dovoljno dugo
pojavi se zima
(kalendarski i onako)
i napada se snijega
sve do obrva

*

samoća su zbrojene praznine
i razmaci među tijelima
zima naseljena ljudima
kojih nema
ni kad su blizu
sitna uzmicanja i kolebanja
od kojih nateknu koljena
između dva čekanja
rušenje predmeta bez dodira
i ponovljena spoticanja
o sebe
o sebe
i o sebe sama

*

noću od samoće zacakle desni
i madeži zamjene mjesta
mirni i precizni u pomacima
udovi zaborave raspored
pojavljivanja
i obrazi se naslone
na stopala
noću
ako je samo
tijelo stoji uspravno
i na jednoj nozi
kao interpunkcija

*

samoća stanuje u trbuhu
i drugim šuplim mjestima
koja su joj dostupna
(nosnicama, ždrijelu, žilama)
njen prostor je zaobljen i bijel
bez zidova
a težina promjenjiva
kad te zauzme cijelog
čini ti se da je nestala
i da se tijelo nagutalo kamenja
ili pamuka

*

samoća je položaj tijela
koje nema oslonca
i koje se kreće prstima
odsutnost poznatih granica
i prostor širenja
i skupljanja zjenica
u vječnim izmjenama
tvari i vremena
samoća je uvijek oseka

*

samoća raste zimi
i iz laktova
kao sitni korov iz zidova
sve što je mjesecima čekalo
u tišini bubrega
sad se oprezno probija
i širi tkivima
kad izbije na površinu
bez oblika je, boje i mirisa
vidljivo tek kad te presavije
i zaveže u čvor
rukama i nogama

*

samoća je način oduzimanja
i odgađanja
vrijeme kad se same od sebe
povećaju udaljenosti
među stvarima
i prostor koji se ne može ispuniti
tijelima, riječima ili mislima
samoća je pustinja
koja se širi zrcima
ono što bi je moglo zaustaviti
nema težišta
sve što bi je moglo opisati
izvan je jezika

Nada Topić

Rođena 1977. u Splitu. Doktorirala je u području informacijskih i komunikacijskih znanosti i autorica je znanstvene monografije *Knjižara Morpurgo u Splitu (1860. – 1947.) i razvoj kulture čitanja* (2017). Živi i radi u Solinu.

Zbirka pjesama *Meteorologija tijela* bila je u užem izboru za književne nagrade Risto Ratković i Tin Ujević za 2015. godinu.

Objavila: *Svetac u trajektnoj luci* (poezija, 2005), *Kako se rodila roda* (slikovnica, 2007), *Meteorologija tijela* (poezija, 2015), *Male stvari* (priče, 2016), *Bezbroy i druge jednine* (poezija, 2017), *Stope u snijegu* (lirska proza, 2019) i *Otac* (poezija, 2019).

Biblioteka Online

knjiga 172

Nada Topić

Meteorologija tijela

© 2020 Nada Topić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2020

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Davor Ivankovac

Fotografija

ankylo / Fotolia.com

ISBN 978-953-345-741-3 (HTML)

ISBN 978-953-345-742-0 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-743-7 (PDF)

ISBN 978-953-345-744-4 (MOBI)

Prvo izdanje

Gradska knjižnica Solin, Solin, 2015.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture
Republike Hrvatske.**

